Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Aktuel Politik : En Redegørelse for Situationen omkring Regeringsdannelsen
Ophav:
Ressourcetype:
Ressourcetype:
Oprindelsesdato: 1950

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program
Opstilling: DA-småtryk. Politik 4
Relateret:
Relateret:
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

AKTUEL POLITIK

En Redegørelse for Situationen omkring Regeringsdannelsen

11. NOV. | Udgivet af Det konservative Folkeparti | 1950

KGL. BIBL. KBH.
-9. JAN. 1951
SMAATRYK

Regeringsskiftet.
Den nye Regerings Program.

Den 25. Oktober gav Ministeriet Hedtoft op. Det var hurtigere end ventet og forsaavidt overraskende paa Baggrund af det Forlig om Værneskattens Udformning, der var opnaaet under selve Finanslovsdebatten. Det saa oprindelig ud, som om dette Forlig var egnet til at rydde Vejen for en saglig Forhandling om de økonomiske Foranstaltninger, som den fortvivlede Valutasituation nødvendiggjorde.

Hedtoft maa imidlertid være naaet til en anden Slutning under sine Overvejelser.

Hans Regerings manglende Evne til i Tide at dæmme op for det alvorlige og stadigt stigende Underskud paa Handelsbalancen havde ført Landet ud i en Situation, **hvor Valutagælden hver Maaned voksede med 100 Mill. Kr.** Og det havde den sikkert faaet Lov til, saafremt det Tidspunkt ikke var ved at indtræffe, hvor Udlandet simpelthen lukkede af for Kreditmulighederne. Hedtoft maatte klart erkende, at et Forsøg paa at bringe Valutaunderskudet ud af Verden uvægerligt vilde strande, saafremt den store, brede og almindelige Befolkning — herunder Socialdemokratiets egne Vælgere — ikke kom til at deltage i den nødvendige Nedsættelse af Forbruget. Naar han derfor gik — eller rettere »lod sig gaa« — var det alene, **fordi han savnede Mod til at regere Landet i en saadan Situation og savnede Mod til at tage Initiativet til eller Medansvaret for de Foranstaltninger, der skulde ramme hans egne Vælgere, og fortælle dem — klart og indlysende — hvor dyrt det havde været for Landet, at Regeringen i mange Maaneder havde lukket Øjnene for Vanskelighederne.**

Smørdebatten — et Paaskud.

Det var Debatten om Smørrets Frigivelse, der bragte Regeringen til Fald. Den Dagsorden, som Hedtoft »ikke kunde modtage«, opfordrede Regeringen til »snarest muligt« at frigive Smørret. En mildere Udformning af et oppositionelt Standpunkt kunde han dog ellers ikke have forlangt. Thi en Frigivelse kunde efter dette dog ikke blive »snarest«, førend den siddende Regering havde anset den for »mulig«. Hertil kom iøvrigt, at de to Partier, der havde stillet denne Dagsorden — Venstre og Konservative — begge demonstrerede deres Ønske om ikke at fremkalde Krise paa Spørgsmaalet ved at nedstemme en af Retsforbundet stillet Dagsorden om en omgaaende Frigivelse af Smørret. Dette gjorde de to Partier til Trods for, at de — under Forudsætning af en iøvrigt forsvarlig økonomisk Politik — ansaa en Frigivelse af Smørret for sagligt rigtig. Ydermere var der to fremtrædende Repræsentanter for Venstre og Det konservative Folkeparti, Professor Thorkil Kristensen og Godsejer Edvard Tesdorpf, der under Debatten havde fremsat en direkte Udtalelse om, at deres Deltagelse i Afstemningen til Fordel for Standpunktet »snarest mulig« Frigivelse ikke skulde opfattes paa den Maade, at de ønskede Regeringen væltet. Alligevel gik Hedtoft. Uden at gøre det mindste Forsøg paa at naa til en Forstaaelse med Oppositionspartierne i denne Sag og gribende den første, den mindste Lejlighed til at løbe fra det Ansvar, han havde været saa ivrig efter at paatage sig, og de Konsekvenser, som hans økonomiske Politik havde faaet for Landet.

Baggrunden for Kravet om Smørrets Frigivelse.

Inden vi gaar over til en Skildring af selve den Debat, som førte til den nye Regerings Dannelse, kan det være rimeligt i enkelte Hovedpunkter at redegøre for det Grundlag, hvorpaa Kravet om en Frigivelse af Smørret hvilede.

Fra socialdemokratisk — og forresten ogsaa fra radikal — Side har man bagefter været tilbøjelig til at fremstille det Standpunkt, Venstre og Konservative indtog ved denne Lejlighed som et Husmoderstandpunkt af udpræget agitatorisk Tilsnit. Man foregøgler Folk, der gider laane Øre, at det eneste, Venstre og Konservative var interesseret i, var — uden Hensyn til Landets valutariske Stilling — at tilfredsstille Husmødrenes Krav om et tykkere Lag Smør paa Morgenkrydderen.

Disse Paastande, som gentages meget hyppigt, men som ikke bliver rigtigere af den Grund, har imidlertid intet med Virkeligheden at skaffe.

Den egentlige Baggrund for Kravet maa søges i det Forløb, de dansk-engelske Smørforhandlinger i September Maaned fik. Det vil erindres, at man fra dansk Side rejste Kravet om en 7.5 pCt.s Forhøjelse af Smøreksportprisen i Overensstemmelse med, hvad den dansk-engelske Langtidsaftale om Smørret aabnede Udvej for. Englænderne nægtede at imødekomme dette Krav. De danske Forhandlere — Mejeribrugets egne Ledere — fik under Forhandlingerne det Indtryk, at dette — det engelske — Standpunkt blev indtaget og kunde opretholdes, fordi Tilførsler af Smør fra Danmark til England for Tiden er meget betydelige. England er forpligtet til at aftage 117.000 Tons, og vi er forpligtet til at sælge 75 pCt. af det danske Eksportoverskud af Smør. Smørproduktionen har imidlertid været stærkt stigende gennem det sidste Aars Tid. De 75 pCt. tegner derfor til at skulle overskride de 117.000 Tons med adskillige Tusinde Tons. Da England kan klare sine Rationer med det Kvantum, de er forpligtet til at aftage, vil det sige, at **vore Tilførsler i Realiteten trykker Prisen.** De danske Forhandlere naaede derfor til det Resultat af deres Overvejelser, at en vis Stramning i Smøreksporten til England vilde faa en gunstig Indflydelse paa Danmarks Muligheder for at faa imødekommet sit Krav om højere Priser.

Dette Standpunkt fremførte Landbruget i en Forhandling med Regeringen midt i Oktober Maaned, og man gjorde det saa stærkt, at man — det var Søren Overgaard — erklærede, at dette var den eneste Maade, hvorpaa Regeringen kunde hjælpe Landbruget under Englandsforhandlingerne (som iøvrigt ikke er afsluttede endnu).

Den daværende Handelsminister — Hr. H. C. Hansen — nægtede imidlertid pure at imødekomme Landbrugets Krav. Han havde opstillet et Regnestykke, der skulde vise, at en Frigivelse af Smørret paa Hjemmemarkedet vilde koste Danmark 150 Mill. Kr. i fremmed Valuta. Landbruget bestred disse Tal og havde selv foretaget en Beregning, som viste, at Merforbruget af Smør højst vilde dreje sig om 25—50 Mill. Kr. Men dertil kom — hvad Regeringen i sin planøkonomiske Forestillingsverden aabenbart havde overset — at i det Øjeblik, Forbruget af Smør steg, vilde Forbruget af en anden Vare falde. Og da der er fuld Beskæftigelse i Samfundet er alt Forbrug i Realiteten Valutaforbrug, hvorved der ikke vilde ske andet end en Forbrugsomlægning.

Da Vareforsyningsudvalget kort efter fik Spørgsmaalet til Behandling, erklærede Venstre derfor, at det ønskede at støtte Landbrugets Krav, og at det vilde tilkendegive sit Standpunkt, naar en af Retstatsmanden Oluf Pedersen anmeldt Forespørgsel (»Vil Regeringen straks ophæve Smørrationeringen?«) den 25. Oktober kom til Behandling i Rigsdagen. Venstre syntes oprindelig at have været tilbøjelig til at gaa ind paa Kravet om en øjeblikkelig Ophævelse, uanset de parlamentariske Konsekvenser et saadant Krav kunde faa, men bøjede sig for en konservativ Henstilling, som ikke var Udtryk for, at Det konservative Folkeparti sagligt var uenig med Venstre, men som var et Udtryk for, at man ansaa andre Spørgsmaal for vigtigere i Situationen. Herved opstod Tanken om en fælles Dagsorden af de to Partier, den Dagsorden, som udtrykte Ønske om, at Smørret »snarest muligt« blev frigivet, og som Regeringen altsaa var for mimoseagtig til at akceptere — eller rettere greb Chancen til at løbe fra Ansvaret paa.

Aksel Møllers Tale under Smørdebatten.

Det vil da ogsaa af nedenstaaende Uddrag af den Tale, den konservative Ordfører, nuværende Indenrigsminister Aksel Møller holdt under Smørdebatten, kunne ses, at det absolut ikke var en Tale, som lagde op til Ministerstorm.

Aksel Møller sagde bl. a.:

Jeg maa maaske lave Lov til at begynde med at fremsætte den Bemærkning, at det forekommer mig lidet ønskeligt og lidet i Overensstemmelse med, hvad der i de sidste Dage er passeret i det høje Ting, hvis det Forslag om en Dagsorden, som det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup og jeg har stillet, opfattes som et Bidrag til at forøge den politiske Uro i Landet. Det skulde vel ikke være nødvendigt at understrege, at den parlamentariske politiske Situation, som foreligger for det høje Ting i Dag — og jeg skal senere gøre nogle Bemærkninger om den set fra en anden Synsvinkel — er, at der er stillet et Forslag overfor den højtærede Regering, der paalægger den som et Diktat uden videre Drøftelser og uden Forbindelse med den Drøftelse, vi skal have om den farlige og alvorlige økonomiske Krise, Landet er i, at ophæve Smørrationeringen. Dette Forslag om en Dagsorden er stillet af det ærede Medlem Hr. Oluf Pedersen. Der foreligger dernæst for det høje Ting og vendt til den højtærede Handelsminister et Forslag om en Dagsorden, der henstiller til Regeringen snarest muligt at ophæve denne Rationeringsordning. Jeg mener dermed, at baade det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup paa sit Partis Vegne og jeg paa mit Partis Vegne har taget alt muligt Hensyn til de store Opgaver, som foreligger for Regeringen og for Tinget, og som fik en ganske særlig Indgang ved den Beslutning, der blev taget i det høje Ting under Forhandlingerne om Finansloven, og med det Forslag om en Dagsorden, der blev stillet ved den Lejlighed.

Aksel Møller fortsatte:

Hensyntagen nødvendig.

Jeg vil i det hele taget gerne have Lov til at sige, at vi befinder os her i Huset i en af de vanskeligste Situationer, det maaske nogensinde har oplevet. Der bestaar for den, der gør den politiske Stilling op i Tal, en næsten matematisk Ligevægt i afgørende Øjeblikke. En saadan Stilling paalægger ganske utvivlsomt baade Regering og Opposition en gensidig Hensyntagen. Efter at det har vist sig, at det ikke var muligt at faa dannet en Regering, hvilende paa et nogenlunde solidt Fundament, efter at vi først i Overensstemmelse med Valgets Resultat forgæves havde gjort Forsøg paa at faa dannet en venstre-konservativ Regering — og her taler jeg om Sagen udfra mit Synspunkt —, fordi Udsigten til denne Regering og Udsigten til saa meget andet fornuftigt blev spærret af Retsforbundet, og efter at Situationen har udviklet sig herhen, at det heller ikke har været muligt at faa dannet en parlamentarisk Flertalsregering paa det Grundlag, som i Øjeblikket er et af de mest aktuelle, nemlig omkring Forsvarspolitikken og Udenrigspolitikken, er Stillingen nu engang den, at der baade fra den ene og fra den anden Side i Salen kræves en Hensyntagen. Og denne Hensyntagen maa være saa meget mere fremherskende og saa meget mere bydende for Medlemmerne i det høje Ting, eftersom det er konstateret, at Landet bevæger sig med stærk Hast imod en af de største økonomiske Katastrofer, dette Land nogensinde har staaet overfor.

Jeg mener derfor, at det, der foreligger for os ved det Dagsordenforslag, som det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup og jeg har stillet den højtærede Handelsminister overfor, maa føre til en enstemmig Vedtagelse af det høje Ting af, at Tinget sætter Smørrationeringen paa sin Dagsorden eller rettere: at dansk Politik sætter Fedtstof- og Smørrationering paa sin Dagsorden under de Forhandlinger, som nu maa komme i Gang mellem Partierne om at løse de økonomiske Vanskeligheder, vi allesammen erkender er til Stede.

Kortlægning af den økonomiske Situation nødvendig.

Aksel Møller sluttede:

Det, som vore Drøftelser skulde gaa ud paa, var jo netop at prøve paa at faa kortlagt, saavidt det overhovedet er gørligt, om Ophævelsen af Rationeringsordningerne paa andre Omraader, f. Eks. ved at ændre Priser, ved at ændre Eksportmuligheder eller rettere Prismulighederne paa Eksportmarkedet eller ved i det hele taget at fremkalde Ændringer i Forbrugsvanerne, er mere betænkelig eller mindre betænkelig.

Det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup og jeg har derfor valgt at give vor Dagsorden en saadan Karakter, at vi lader disse Problemer staa aabne under de Forhandlinger, som kommer, og vi er, tror jeg, begge nogenlunde enige om at lade os overbevise, hvis den højtærede Regering kan føre andre og bedre Argumenter i Marken for sit Standpunkt, end den har kunnet hidtil.

Jeg vil derfor gerne, idet jeg understreger den Situation, Landet staar i, og den store Forpligtelse, der paahviler os alle, henstille til saavel Regering som Ting at acceptere den Situation, som er opstaaet ved Finanslovdebatten, ved det forudgaaende Valg, og sørge for, at vi i Enstemmighed og udfra de Forudsætninger, som jeg for mit Vedkommende har prøvet paa at kortlægge i denne Tale, stemmer for den Dagsorden, som det ærede Medlem Hr. Hans Pinstrup og jeg har foreslaaet i Fællesskab.

Senere under Debatten fremsatte Thorkil Kristensen og Tesdorpf deres Udtalelser om, at de, naar de stemte for Ønsket om, at Smørret snarest muligt blev frigivet, ikke dermed ønskede, at denne Sag skulde skabe politisk Uro — d. v. s. faa parlamentariske Konsekvenser for Regeringen.

Handelsministeren gav ikke noget klart Udtryk for, om han var i Stand til at modtage den af konservative og Venstre stillede Dagsorden.

De radikale stillede en Dagsorden, som gav Udtryk for Ønske om Valgfrihed mellem Smør og Margarine.

Denne Dagsorden, som Regeringen kunde modtage, kom først til Afstemning og blev forkastet med 69 Stemmer (Venstre, Konservative og Retsforbundet) imod 68 Stemmer (Socialdemokratiet og Det radikale Venstre). 7 (Kommunisterne) undlod at stemme.

Efter at Retsforbundets Dagsorden var blevet forkastet med samtlige Stemmer mod Retsforbundets, idet de radikale undlod at stemme, blev De konservatives og Venstres Dagsorden vedtaget med 69 Stemmer (Konservative, Venstre og Retsforbundet) imod 57 (Socialdemokratiet), medens 18 (Radikale og Kommunister) undlod at stemme.

Hedtoft overvejer.

Statsministeren afgav derefter følgende Erklæring:

Under almindelige Forhold maatte de her foretagne Afstemninger øjeblikkelig have medført politiske Konsekvenser, men i Betragtning af de særlige Forhold og under Hensyn til de af enkelte Medlemmer afgivne Erklæringer skal jeg i Aften nøjes med at sige, at Regeringen vil tage den foreliggende Situation op til Overvejelse.

— og beslutter at gaa.

Disse Overvejelser resulterede i Beslutningen om at gaa. Og den følgende Dag fremsatte han i Folketinget en Erklæring, hvori det bl. a. hed:

Ved Mødets Afslutning i Gaar Aftes her i Tinget udtalte jeg, at under almindelige Forhold vilde Udgangen af Afstemningen have faaet øjeblikkelige politiske Konsekvenser, men at Ministeriet i Betragtning af de særlige Omstændigheder vilde tage den foreliggende Situation op til Overvejelse.

Resultatet af disse Overvejelser er blevet, at Ministeriet har besluttet at demissionere. Jeg har i Dag meddelt Hans Majestæt Kongen Ministeriets Beslutning og vil efter dette Møde indgive Ministeriets Demissionsbegæring.

Til Slut sagde Hans Hedtoft:

Paa et Tidspunkt, hvor det gælder om paa ethvert Omraade at søge styrket vort Lands Valutastilling, maatte Ministeriet betegne Gennemførelsen af dette Forslag (om snarest mulig Frigivelse af Smørret) som direkte uforsvarligt. Da Venstre og Det konservative Folkeparti derefter i Fællesskab med Retsforbundet nedstemte den Dagsorden, som var foreslaaet af det radikale Venstre, kunde dette fra Ministeriets Side kun tages som Udtryk for, at Oppositionen ikke ønskede at staa ved de Forudsætninger for Forhandlinger, som var skabt i Dagene forud.

Jeg overser ikke de betydelige Forskelle i Partiernes Standpunkter, som kom til Udtryk i Ordførernes Indlæg, og jeg har ogsaa bemærket de Udtalelser, der blev fremsat af de to ærede Medlemmer, Hr. Thorkil Kristensen og Hr. Tesdorpf. Parlamentarisk afgørende er det imidlertid, at den af det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen (Lejre) foreslaaede Dagsorden, som Ministeriet havde erklæret at kunne modtage, blev forkastet af det høje Ting. Politisk afgørende er det tillige, at et Flertal i Folketinget paa et Omraade af største Vigtighed for vor vanskelige Valutasituation ønskede paa Forhaand at give sit Standpunkt Udtryk i en direkte Beslutning her i Tinget.

Under disse Forhold og med denne demonstrative Tilsidesættelse af den rolige og saglige Forhandlingsform finder Ministeriet det ikke muligt at fortsætte.

Jeg vil derfor som allerede nævnt efter dette Møde indgive Ministeriets Demissionsbegæring og samtidig tilraade Hans Majestæt at tilkalde Repræsentanter for Venstre, Det konservative Folkeparti og Retsforbundet.

Det er bemærkelsesværdigt, at Hedtoft saaledes udtalte, at det parlamentarisk afgørende var, at Jørgen Jørgensens Dagsorden ikke blev vedtaget. Hvis Regeringen tidligere i sin Tilværelse som Mindretalsregering skulle have betragtet det som parlamentarisk afgørende, at den ikke fik vedtaget noget i Folketinget, havde den haft rig Anledning til at gaa. Hvad med Husleje-loven — for at nævne et Eksempel — som den har fremsat 3 eller 4 Gange, men al-

drig faaet vedtaget? Men det viser jo bedst, at Hedtoft var naaet til det Punkt, hvor han hverken vilde eller kunde forhandle med Oppositionen. Hvorfor? **Fordi han vilde gaa.** — Det er den enkle Sandhed i hele denne Sag!

Venstre og konservative danner Regering.

Torsdag d. 26. Oktober indgav Hedtoft derefter sit Ministeriums Demissionsbegæring til Kongen, der Fredag lod Partiernes Ledere tilkalde. Forhandlingerne hos Majestæten sluttede med, at Venstres Leder, fhv. Landbrugsminister Erik Eriksen blev opfordret til at danne en Regering paa det bredest mulige Grundlag.

Erik Eriksen forhørte sig derefter til forskellig Side, idet han paa Forhaand udelukkede Kommunisterne og Retsforbundet. Han havde intet imod at gaa i Regering sammen med de radikale og vilde gerne have de konservative med. Paa et givet Tidspunkt førte Erik Eriksen ogsaa Forhandlinger med Socialdemokratiet. Disse Forhandlinger kunde dog kun blive af formel Art, skønt man fra socialdemokratisk Side søger at udnytte dem i Agitationen. Forholdet var det, at Hedtoft i Forvejen, nemlig under de Forhandlinger, som fandt Sted om Regeringsdannelsen efter Valget i September, havde erklæret, at han ikke ønskede en Atlantpagtregering. Det samme gav han iøvrigt Udtryk for under Finanslovdebatten (jvfr. iøvrigt Det konservative Folkepartis Orientering S. 21). Desuden var der ikke — i den foreliggende Situation — reelle Muligheder for en fælles økonomisk-politisk Optræden af Venstre og Konservative paa den ene og Socialdemokratiet paa den anden Side. Hedtoft erklærede imidlertid under Forhandlingerne, at han gerne vilde afvente det socialdemokratiske Hovedbestyrelsesmøde, som skulde afholdes den følgende Mandag, og han insisterede paa, at Forhandlingerne om Regeringens Dannelse udsattes til efter dette Tidspunkt.

Erik Eriksen kunde imidlertid ikke gaa med hertil, idet han henviste til,

1) **at Hedtoft — som ovenfor omtalt — tidligere havde erklæret, at Socialdemokraterne ikke vilde gaa med i en Konstellation med Venstre og Konservative,**

2) **at Hedtoft havde indrømmet, at selvom man afventede det socialdemokratiske Hovedbestyrelsesmøde, vilde der efter hans Mening ikke ske nogen Ændring i dette Standpunkt fra socialdemokratisk Side, og**

3) **at en Udsættelse derfor kun vilde være egnet til at forhale Regeringsdannelsen og dermed yderligere forøge den politiske Uro i Landet og forsinke det paatrængende og nødvendige Lovgivningsarbejde.**

Da de radikale derefter indtog det Standpunkt, at de ikke vilde være med i en Regeringsdannelse udenom Socialdemokratiet, drog Erik Eriksen — det skete allerede Fredag Aften og kun faa Timer efter, at Kongen havde overdraget ham den Opgave at danne Regering — den Konklusion, at der kun kunde blive Tale om en Regering af Venstre og Konservative. Han henvendte sig derfor til den daværende Formand for den konservative Rigsdagsgruppe, fhv. Forsvarsminister Ole Bjørn Kraft og bad ham ledsage sig til Fredensborg Slot. Under Samtalen med Kongen her blev det overdraget Erik Eriksen at danne en Regering af Venstre og Konservative.

Den nye Regerings Sammensætning.

Den følgende Formiddag førtes der saa paa Rigsdagen Forhandlinger om denne Regerings Sammensætning, og allerede Kl. 16 Lørdag Eftermiddag kunde Erik Eriksen aflevere sin Ministerliste til Kongen. Historiens første Koalitionsregering af Venstre og Konservative havde set Dagens Lys. For første Gang i 49 Aar var det konservative Folkeparti blevet Deltager i en politisk Regering!

Ministerlisten kom til at se saaledes ud:

Statsminister: Fhv. Landbrugsminister, Folketingsmand Erik Eriksen (V.)

Udenrigsminister: Fhv. Forsvarsminister, Folketingsmand Ole Bjørn Kraft (K.)

Finansminister: Forhv. Finansminister, Folketingsmand Thorkil Kristensen (V.)

Handelsminister: Folketingsmand, Grosserer Ove Weikop (K.)

Indenrigs- og Boligminister: Folketingsmand, Borgmestert Aksel Møller (K.)

Landbrugsminister: Fhv. Minister, Præsident for Landbrugsraadet, Landstingsmand H. Hauch (V.)

Arbejds- og Socialminister: Folketingsmand, Generalsekretær Poul Sørensen (K.)

Forsvarsminister: Fhv. Forsvarsminister, Hypotekbankdirektør Harald Petersen (V.)

Undervisningsminister: Folketingsmand, Professor Flemming Hvidberg (K.)

Kirkeminister: Fhv. Arbejds- og Socialminister, Folketingsmand Jens Sønderup (V.)

Trafikminister: Folketingsmand, Proprietær Victor Larsen (K.)

Justitsminister: Byretsdommer, Frøken Helga Pedersen (V.)

Fiskeriminister: Radioraadsmedlem, Redaktør Knud Rée (V.)

Ved Besættelsen af de enkelte Ministerier blev der dels af besparelsesmæssige og dels af praktiske Grunde foretaget Omlægninger og Nedlæggelser. Koordinationsministeriet blev saaledes nedlagt, og der skete en Sammenlægning af Arbejds- og Socialministeriet samt af Indenrigs- og Boligministeriet.

Sammenlægningen af Indenrigs- og Boligministeriet under een Minister har det særlige Formaal at tilpasse Anlægsvirksomheden i Stat og Kommuner og de fortsatte Anstrengelser for at bekæmpe Boignøden til Landets økonomiske Muligheder og den til Raadighed værende Arbejdskraft.

I sit første Møde — den følgende Mandag — nedsatte Ministeriet et særligt økonomisk Kabinet, som kom til at bestaa af Statsministeren, Finansministeren, Indenrigsministeren, Handelsministeren, Landbrugsministeren og Fiskeriministeren, og som i paakrævet Fald kan tiltrædes af Udenrigsministeren.

— — —

Det falder naturligt her først at omtale det Islæt, Konservatismen har givet den nye Regering. Af de 13 Ministerposter besatte Det konservative Folkeparti de 6. Alle seks er hentet fra den konservative Rigsdagsgruppe.

Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft, der — sammen med Erik Eriksen — lægger Navn til den nye Regering, var Formand for den konservative Rigsdagsgruppe. Han tiltraadte i Partiets Nederlagsaar 1947, og under hans Ledelse rekonstrueredes Partiet, saaledes at det paany kom til at indtage sin gamle Position paa Rigsdagen. Som Udenrigsminister maa Kraft karakteriseres som højt kvalificeret. Ikke alene var det ham, der saa at sige drev Socialdemokratiet — der oprindeligt var afvisende, senere positiv i sin Holdning — frem til det Standpunkt, som resulterede i Danmarks Tilslutning til Atlantpagten. Kraft har været den førende danske Politiker i Bestræbelserne for at udvikle det intereuropæiske Samarbejde, og hans indgaaende Kendskab til og Interesse for den sydslesvigske Sag kvalificerer ham yderligere til at indtage den høje Post, der nu er ham betroet.

Indenrigsminister Aksel Møller har Side om Side med Kraft og Hendriksen, som iøvrigt blev anmodet om at indtræde i Ministeriet, men afslog, Hovedæren for Det konservative Folkepartis Fremgang. Hen blev allerede under Behandlingen af Eengangsskatten i 1946 Det konservative Folkepartis finanspolitiske Ordfører og har stærkere og dygtigere end nogen anden dansk Politiker peget paa de Konsekvenser, som den socialdemokratiske Pengeudpumpningspolitik vilde medføre. Mange konservative havde helst set, at det var blevet Aksel Møller, der havde overtaget Finansministerposten, men den nye Regering hviler paa et Samarbejde, og gensidig Hensyntagen ogsaa ved Fordelingen af Minister-Posterne var derfor nødvendig. Som Frederiksbergs anerkendte Borgmester var

det herefter naturligt, at Aksel Møller kom til at overtage Indenrigsministeriet, hvis Myndighedsomraade samtidig blev stærkt udvidet, ikke alene fordi man nedlagde Boligministeriet og flyttede dets Sager ind under Indenrigsministeriet, men ogsaa fordi hele den offentlige Anlægsvirksomhed, som indtager en meget fremskudt Plads i Regeringens økonomiske Politik, kom til at sortere under den nye Indenrigsminister.

Arbejds- og Socialminister Poul Sørensen er velkendt fra sin mangeaarige Gerning i Det konservative Folkeparti, for hvis Organisation han de sidste 10 Aar har fungeret som øverste Leder. I de 6 Aar, Poul Sørensen har siddet paa Rigsdagen, har han især beskæftiget sig med sociale Sager, og hans Indsats under de saglige Forhandlinger i Parti og Udvalg har været af stor Betydning for Det konservative Folkepartis socialpolitiske Linie. Poul Sørensen medtager iøvrigt en betydelig praktisk Erfaring i sin nye Gerning. Han har i mange Aar været Medlem af Roskilde Byraad, hvor han har lært de sociale Problemer at kende indefra, og han var, indtil han blev Minister, Næstformand i de danske Købstadsforeninger. Det vil blive til stor Gavn for det nye Ministerium, at Konservatismen havde en erfaren og handlekraftig Mand at sætte ind paa denne vanskelige Post, som vil faa overladt en stor Del af den kommende Tids alvorligste Problemer.

Handelsminister Weikop var den sidste af de 13, der kom til at udgøre det nye Ministerium, som lod sig overtale til at paatage sig en Ministergerning. Weikop maatte sige Farvel til en straalende Placering indenfor Erhvervslivet for at gaa ind til det — sandt at sige — ikke særlig morsomme Job som Krags Efterfølger paa Handelsministerposten. Iøvrigt er Weikop den af de konservative Ministre, som har færrest Aar i Rigsdagen bag sig. Han blev første Gang valgt i 1947 som Hendriksens Afløser i Østre Storkreds. Som Ordfører under Behandlingen af erhvervsøkonomiske Love, bl. a. Prisloven, og som Medlem af Vareforsyningsudvalget har han imidlertid paa forbløffende kort Tid afsløret meget betydelige Evner ikke alene som politisk Forhandler, men ogsaa som en Mand, der ud fra sit praktiske Kendskab til Tingene var i Stand til at give Lovene et saadant Præg, at de tog det — under de givne politiske Vilkaar — størst mulige Hensyn til Erhvervslivet.

Minister for offentlige Arbejder Victor Larsen har i sin Rigsdagsgerning især gjort sig gældende paa kommunale og finanspolitiske samt enkelte landbrugspolitiske Omraader. Han har i mange Aar været Medlem af og Ordfører for Folketingets Finansudvalg. Han har som saadan faaet en nøje Føling med de Sager, som især vil optage det Ministerium, har nu er sat til at lede: Vejvæsen, Trafikvæsen, herunder Statsbanerne og Luftfarten. Victor Larsen har betydelige administrative Egenskaber, og han er desuden en meget klog og smidig Forhandler.Han faar mange Problemer at kæmpe med. Statsbanernes Underskud har aldrig været større end paa det Tidspunkt, hvor han bliver deres øverste Leder. Luftfartens Fremtid er i Smeltediglen, og blandt de mange Vejsager, som skal løses, staar Forbindelsesvejen til Centraleuropa over Lolland forrest. Her vil det hjælpe ham, at han selv er Falstring og derfor kendt med Forholdene paa Sydhavsøerne, men iøvrigt er han en Mand, som er i Stand til at sætte sig ind i en hvilkensomhelst Sag — og beherske den.

Undervisningsminister Hvidberg blev konservativ Folketingsmand under Besættelsen. Politisk vakt af det nationale og aandelige Røre, der da gik over Landet. Han har sin Rod i Universitetet, hvor han er en højt anset Lærer, men det betyder ikke, at han savner Blik for det kulturelle Livs mere folkelige Sider. Indenfor Konservatismen vil han være kendt for sit Arbejde med Folkeligt Oplysningsforbund, hvis Formand han er, og desuden har han som Medlem af Seminariekommissionen haft nøje Føling med Folkeskolen. Hvidberg er en fin Kulturpersonlighed med dyb Respekt for det bedste i dansk Aandsliv. I mange Aar har han siddet i Teaterraadet, og han vil ogsaa have gode Forudsætninger som Radioens Minister. I Lønningsudvalget, hvor Hvidberg har repræsenteret Konservatismen Side om Side med Karl Olsen, har han desuden faaet et indgaaende Kend-

skab til de økonomiske Kaar for Tjenestemandsstanden — den Stand, han iøvrigt selv tilhører.

— — —

Det konservative Folkeparti føler med Rette, at det har givet den nye Regering sine bedste Mænd. Naturligvis var der ogsaa andre, som Partiet gerne havde set i det nye Ministerium — det gælder bl. a. Hendriksen og Fibiger, som begge sagde Nej til den Opfordring, de modtog — men de seks, der nu — i en meget vanskelig Tid — skal hævde Partiets Anseelse, er alle — hver paa sit Omraade — betydelige som Fagmænd og erfarne som Politikere.

Ogsaa Venstres Repræsentation i det nye Ministerium er udvalgt med Omhu og Dygtighed. 5 af dem er tidligere Ministre, og de to, som er hentet udenfor Rigsdagen — Redaktør Knud Rée og Frk. Helga Pedersen —, har gode Navne i Offentlighedens Bevidsthed.

En Udtalelse af Ole Bjørn Kraft.

Umiddelbart efter Regeringens Dannelse fremsatte Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft følgende Udtalelse:

— Jeg tror, at Befolkningen vil anerkende, at efter at det var besluttet at danne en venstre-konservativ Regering, er der blevet arbejdet hurtigt, saaledes at den nye Ministerliste allerede var færdig til Forelæggelse for Kongen tidligt paa Eftermiddagen. Naar det har kunnet ske, skyldes det den Aabenhed og Fairness, hvormed Forhandlingerne er blevet ført fra begge Sider, og den Vilje, der fra begge Partier er blevet vist til at begynde dette Samarbejde med gensidig Hensyntagen. Dette lover godt for Fremtiden.

— For det konservative Parti er det, der nu sker, en naturlig Følge af den politiske Udvikling, der har fundet Sted. Allerede den 22. April udtrykte mit Partis Repræsentantskab sig for et nært Samarbejde mellem de ikke-socialistiske Kredse i vort Land, og da den samme Vilje vistes fra Venstres Side, etablerede vi før og under Valget et Samarbejde, der kunne danne Grundlag for et Fællesskab om Regeringsarbejde. Det er nu bragt i Stand. Jeg har længe syntes, det var urimeligt, at et ikke-socialistisk Folk til Stadighed skulde være regeret af Socialdemokrater.

— Men fordi de to Partier er i Samarbejde, betyder dette jo ikke, at man paa væsentlige Omraader ikke staar sammen med andre, bl. a. hvor det gælder Landets Atlantpagt- og Forsvarspolitik. Den Linie, som her er anlagt af den tidligere Regering, vil jeg naturligvis som Udenrigsminister søge ført videre. Der er ikke Uoverensstemmelse til Stede her, og jeg har ofte tidligere, da jeg var i Opposition, anerkendt den Indsats, som den socialdemokratiske Regering Hedtoft her har gjort.

Programerklæringen.

Ved Folketingets Møde d. 7. Nov. 1950 fremsatte Statsminister Erik Eriksen flg. Programerklæring for den nye Regering:

Den Regering, der i Dag møder Rigsdagen, er traadt til paa et Tidspunkt, hvor de økonomiske Vanskeligheder har naaet et saadant Omfang, at **hurtig** Indgriben er paatrængende nødvendig.

Vi har derfor sat alle Kræfter ind paa til allerede i Dag at have ikke blot et Overblik over Situationen, men ogsaa et Program for den Politik, vi mener skal føres.

Regeringsskiftet vil ikke medføre nogen Ændring i **Danmarks Udenrigs- og Forsvarspolitik.** Det er en Selvfølge, at Regeringen ønsker det nordiske Samarbejde videreført og yderligere udviklet, naar dette er muligt. Som den foregaaende Regering agter Regeringen at fortsætte Danmarks Samarbejde med den nordatlantiske Traktats øvrige Deltagere. Denne Politik har dei 18. Oktober faaet Tilslutning af et stort Flertal i dette Ting, der har tilsagt den danske Regering »Støtte til de fortsatte Bestræbelser for i Samarbejde med de øvrige Atlantpagtlande at virkeliggøre den nordatlantiske TraktatsFormaal: at sikre Freden«.

Dette Maal kan ikke naaes uden betydelige økonomiske Ofre til Styrkelse af Danmarks Forsvar, men Regeringen venter at faa Tilslutning i Rigsdagen til den her nødvendige Opbygning af Forsvaret, saaledes at vi bliver i Stand til at løse de Opgaver, som naturligt paahviler Danmark.

Den sydslesvigske dansksindede Befolk-

ningsdels fremtidige Vilkaar ligger Regeringen stærkt paa Sinde. Den vil af al Evne søge de Maal virkeliggjort, som de demokratiske Partier har opstillet i Fælleserklæringen af 29. Juli 1949, herunder ikke mindst at sikre den sydslesvigske Befolkning Adgang til at udøve Selvbestemmelsesretten. Bestræbelserne for, at der ved Udarbejdelsen af den nye Besættelsesstatut bliver taget Hensyn til de danske Ønsker, vil blive videreført.

Regeringen tillægger en afgørende Lettelse af Flygtningepresset den største Betydning ogsaa for danske Rigsinteresser og vil undersøge de Muligheder, der maatte foreligge for en yderligere dansk Bistand til dette Spørgsmaals Løsning. Det er Regeringens Opfattelse, at det er nødvendigt at tage Danmarks Muligheder for en Indsats til Virkeliggørelse af de Maal, vi har opstillet, op til en Vurdering paa det Grundlag, som foreligger efter den Udvikling, der har fundet Sted.

Det er derfor dens Hensigt, saa snart det nødvendige Forarbejde er tilendebragt, at optage en Forhandling med de demokratiske Partier om denne Sag for derigennem at tilrettelægge den fremtidige danske Indsats.

Efter det Skøn, Regeringen allerede har haft Lejlighed til at danne sig over Stillingen, er det vor Opfattelse, at Valutasituationen i Dag tegner sig endnu mere alvorlig, end den gjorde efter den foregaaende Regerings Bedømmelse saa sent som i Begyndelsen af Oktober.

Det haster derfor med at faa gennemført dybtgaaende Foranstaltninger til Stabilisering og Konsolidering af hele vort Samfunds Økonomi.

Kræfterne maa i første Række samle sig om at bekæmpe den Inflation, som er en Trusel med det danske Pengevæsen. Uden en effektiv Indsats paa dette Omraade vil Erhvervslivets Konkurrenceevne blive stærkt svækket.

Og da det internationale økonomiske Samarbejde paa et friere Grundlag, som Danmark er Deltager i, netop kræver en stærkt øget Konkurrencekraft udadtil og indadtil, vil Varetagelsen af sunde og produktive Erhvervs- og Beskæftigelses-Interesser være betinget af, at der tilvejebringes Orden og Ligevægt i hele vort økonomiske System.

Vore Vanskeligheder afspejler sig tydeligt i det stadig voksende Underskud paa vor Betalingsbalance overfor Udlandet. Da Hovedaarsagen til dette Underskud har sin Rod i Misforholdet mellem Produktion og Forbrug **her i Landet**, maa der overgangsvis ske en Begrænsning af Forbruget samtidig med, at Produktionens Effektivitet søges bragt i Vejret. Det er nu nødvendigt at gribe saa stærkt ind, at vi kan faa Balance i vor Økonomi.

Dette vil naturligvis tage sin Tid, fordi Vanskelighederne er saa store, og fordi der er hengaaet saa mange Maaneder, uden at der er blevet taget alvorligt fat paa Opgaven.

Vi har imidlertid den faste Tro, at det nu gælder om at foretage saa omfattende og effektive Foranstaltninger, at Befolkningen faar Tillid til, at Kursen bliver rettet op, efterhaanden som disse Foranstaltninger afsætter deres Virkning. Det er her nødvendigt at appellere til Befolkningens Forstaaelse og Medarbejderskab.

Situationen kræver en Indsats, som i første Omgang er ubehagelig, men Ministeriet tror, at Befolkningen foretrækker dette, naar den føler, at det er et Led i en Politik, som virkelig kan underbygge vort Lands Økonomi.

To Faktorer, som har forringet vor Valutasituation siden September 1949, er den engelske Devaluering og den internationale Oprustning, der forøger vore Importudgifter, og Ministeriet tilrettelægger sin Politik ud fra den Forudsætning, at Virkningen af disse Faktorer fortsat vil gøre sig gældende.

De stærkeste Skuldre tager de største Byrder.

Den Politik, der skal til, sagde Statsministeren, har vi søgt at udforme saaledes, at der tages sociale Hensyn i videst mulig Udstrækning. **Samfundets Hjælp til de daarligst stillede vil ikke blive forringet**, og selvom Befolkningen **som Helhed** maa være med til at bære Byrderne, har vi bestræbt os for, at de stærkeste Skuldre kommer til at bære mest. Dette har medført, at den samlede Skatteudskrivning bliver lidt større, end det ellers havde været nødvendigt, fordi en Beskatning af de store Indkomster **ikke paavirker Forbruget** saa meget som en Beskatning af de smaa. Sparsommelighed er uomgængelig.

Under den raadende økonomiske Situation er det ikke muligt at opretholde den offentlige Bygge- og Anlægsvirksomhed i dens nuværende Omfang uden Skade for de Investeringsopgaver, som Produktionslivet stiller.

Ministeriet finder det derfor ogsaa nødvendigt at træffe Foranstaltninger til at gennemføre den yderste Sparsommelighed i Statens Anlægsvirksomhed. Kommunernes samlede Anlægsvirksomhed er imidlertid væsentligt større end Statens, og Regeringen vil derfor søge at opnaa, at den kommunale Anlægsvirksomhed begrænses.

Ministeriet vil fortsætte Bestræbelserne for at modvirke Bolignøden. Saalænge der ikke er tilvejebragt fuld Klarhed over, hvor meget Begrænsningen af den offentlige Bygge- og Anlægsvirksomhed vil aflaste Landets haardt anspændte finansielle Situation, vil det ikke være muligt for Ministeriet at fastlægge Omfanget af Statens direkte Udlaansvirksomhed til Boligbyggeriet.

Regeringen vil tilstræbe at anvende de Midler, som Rigsdagen stiller til Raadighed, saadan at der tilvejebringes flest mulige

Lejligheder med størst mulig Hensyntagen til de Omraader, der er særlig ramte af Bolignøden. Man regner med, at det nedsatte Huslejeudvalg fortsat arbejder med de Problemer, der iøvrigt knytter sig til Boligstøttelov og Huslejelov.

Paa Baggrund af den alvorlige økonomiske Stilling maatte Begrænsningen af Kreditten blive nødvendig. Den Formindskelse af Kreditgivningen i Samfundet, som Danmarks Nationalbank har set sig nødsaget til at gennemføre, bekræfter dette. Ogsaa Ministeriet vil med Opmærksomhed følge Udviklingen paa Pengemarkedet, men vi er paa det rene med, at en **ensidig** Kreditbegrænsnings-Politik vil ramme Investeringen og Beskæftigelsen, og derfor vil vi lægge Hovedvægten paa de finansielle Foranstaltninger. Der er allerede sat ind for at fremme Besparelser paa Statsbudgettet, og Arbejdet vil energisk blive fortsat.

Derudover mener man at maatte indrage ca. 500 Millioner aarligt foruden Værneskatten. Heraf vil ca. 200 Mill. Kr. være bunden Opsparing og direkte Skatter, Resten vil blive Forbrugsafgifter.

Man vil altsaa se, at vi i vor Politik gaar ad flere Veje for at bekæmpe Inflationen og genskabe Balance paa Danmarks Valutaregnskab.

Det er vor bestemte Opfattelse, at denne Politik ikke alene er **Forudsætningen** for, at Danmark **paa lige Fod** med det øvrige Vesteuropa kan deltage i den Frigørelse af Samhandelen, som vi har forpligtet os til, men tillige Betingelsen for, at der **varigt** kan skabes Arbejde og produktiv Beskæftigelse for den danske Befolkning, ligesom et fast Fundament for vor Erhvervsøkonomi og Pengevæsen vil give øget økonomisk og social Tryghed til Gavn for alle i Samfundet.

Regeringens Forslag er naturligvis ikke et Ultimatum, idet vi er villige til at forhandle om Beskatningens Form og Enkeltheder, men det er vor Overbevisning, at det ikke vil være forsvarligt at reducere det samlede Omfang af den Begrænsning af Købekraften, som er foreslaaet, og Ministeriet paakalder Rigsdagens Medvirken til, at der kan skabes en Politik, som i Befolkningen styrker Tilliden til Soliditeten i vor Økonomi.

Regeringen er en Mindretalsregering og maa udføre sit Arbejde under de ustabile politiske Vilkaar, der blev Resultatet af Folketingsvalget. Den er fuldt ud klar over, at de politiske Magtforhold forudsætter Forhandling og Overenskomst med Rigsdagens Partier.

Landets Befolkning har Ret til at vente, at vi **nu** faar en Løsning baade af de **akutte** og de mere **langsigtede** økonomiske Problemer.

Der er ingen Tid at spilde!

Situationen, da Regeringen tiltraadte.

(Afsnittet her bygger paa Finansministerens Tale d. 7. 11. 50.)

Efter de Undersøgelser, den nye Regering straks lod foretage, maatte Valutastillingen bedømmes endnu alvorligere, end det skete i de Redegørelser, den afgaaende Regering fremsatte i Begyndelsen af Oktober. Valutaunderskudet kan for Aaret 1950 anslaas til 5—600 Mill. Kr. udover det, der dækkes gennem Marshallhjælp. For 1951 maa man befrygte et endnu større Underskud — maaske ca. 800 Mill. Kr. udover Marshall-Hjælp. Naar der næste Aar kan ventes endnu større Underskud end i Aar trods den Overførsel til bunden Liste, der er sket, er Aarsagerne flere.

For det første er Importpriserne steget yderligere i de sidste Maaneder, for det andet vil de militære Anskaffelser beslaglægge betydelige Beløb i 1951, og for det tredie vil Beløbet for Marshall-Hjælpen efterhaanden gaa ned.

Det er klart, at det kan ikke fortsætte paa denne Maade. Med et Underskud af denne Størrelse i 1951 vilde vi stifte en Gæld, som vi ikke kunde forsvare, ikke mindst fordi Marshall-Hjælpen ophører i 1952, og vi derefter skal til at afbetale noget af Gælden i den europæiske Betalingsunion. Vi har nu allerede opbrugt den første Rate paa 270 Mill. Kr. i Betalingsunionen. Det er den saakaldte guldfrie Kredit. I den anden Rate, som vi snart kommer ind i, faar vi kun Kredit for 80 pCt., d. v. s. 216 Mill. Kr., medens 20 pCt. eller 54 Mill. Kr. skal betales i Guld eller Dollars. Ved de senere Rater stiger Dollarbetalingerne til 40, 60 og 80 pCt. Saa mange Dollars kan vi slet ikke skaffe, selv om vi vilde finde det forsvarligt at lade Gælden vokse saa stærkt.

Den nødvendige Forbrugs-Nedskæring.

I de første Aar maa man regne med, at Danmark ved Indgreb skal forbedre Balancen mellem Forbrug og Produktion meget betydeligt for at standse Valutagældens Vækst. Ministeriet skønner, at man bør stile efter en Politik, der kan medføre en aarlig Valutabesparelse paa ca. 4—500 Mill. Kr. Det vil nødvendiggøre, at der inddrages en Købekraft paa ca. 600 Mill. Kr. aarligt udover Værneskatten, som allerede er foreslaaet.

Disse Penge søges tilvejebragt paa følgende Maade:

1. **Besparelser i den offentlige Økonomi ..... 100 Mill. Kr.**
2. **En bunden Opsparing paa 170 Mill. Kr.**
3. **En Ungkarleskat ..... 35 Mill. Kr.**
4. **En Merindkomstskat paa ca. 30 Mill. Kr.**
5. **Forbrugsafgifter paa ca. 300 Mill. Kr.**

Ialt, skønsmæssigt anslaaet, ca. 635 Mill. Kr.

Den bundne Opsparing.

Den bundne Opsparing hviler paa Indtægter, der for Forsørgere andrager fra 8000 Kr. og opefter og for Ikke-Forsørgere fra 6000 Kr. og opefter. Det drejer sig om skattepligtige Indtægter — Originalindtægterne er altsaa noget større. Provenuet af dette Forslag kan anslaas til ca. 170 Mill. Kr. for et Aar, og heraf regner man med, at ca. 138 Mill. Kr. eller 81 pCt. falder paa skattepligtige Indtægter paa over 10.000 Kr. Der er altsaa i høj Grad taget sociale Hensyn ved Udformningen af dette Forslag, som er en betydelig Del af Regeringens hele Program. Det er ganske vist Meningen, at de bundne Beløb skal forrentes med 4 pCt., men det betyder alligevel et vist Offer for de paagældende; de mister jo Dispositionsretten over Pengene indtil Udgangen af 1960, medmindre Finansministeren med Finansudvalgenes Tilslutning mener at kunne frigive Beløbet forinden. Det vil naturligvis afhænge af den økonomiske Udvikling i Landet. Det er Meningen, at Provenuet af den bundne Opsparing skal indsættes paa en Spærrekonto i Nationalbanken, saadan at der kun kan hæves paa denne Konto med Finansudvalgenes Tilslutning. Tanken er naturligvis, at der først skal kunne hæves, naar Staten skal tilbagebetale selve Opsparingsbeløbene. Der er iøvrigt i Forslaget visse Klausuler, som betinger Fritagelse for Opsparingspligten, naar den paagældende i sit private Liv har visse særlige Forpligtelser af opsparingsmæssig Karakter eller lign., eller naar han skal bruge Beløbene som nødvendig Kapital ved Start, Omlægning, Modernisering eller Udvidelse af en Erhvervsvirksomhed.

Skattepligtige Indkomster, der ligger under 6000 Kr., er fritaget for bunden Opsparing. Mellem 6000 og 10.000 Kr. skal der svares 200 Kr. af 6000 Kr. og 4 pCt. af Resten. Mellem 10 og 20.000 Kr. skal der svares 8 pCt., over 20.000 Kr. 12 pCt. og — som Maksimum — 20 pCt. af Indkomster over 100.000 Kr.

I det følgende er givet en Række Eksempler paa den bundne Opsparings Virkning paa tilfældigt udvalgte skattepligtige Indkomster:

Skattepligtig Indkomst			
6.000 Kr.	skal tvangsopspare	..	200 Kr.
8.000 Kr.	»	»	280 Kr.
10.000 Kr.	»	»	360 Kr.
12.000 Kr.	»	»	520 Kr.
15.000 Kr.	»	»	760 Kr.
18.000 Kr.	»	»	1.000 Kr.
20.000 Kr.	»	»	1.160 Kr.
30.000 Kr.	»	»	2.360 Kr.
40.000 Kr.	»	»	3.560 Kr.
50.000 Kr.	»	»	4.760 Kr.
100.000 Kr.	»	»	12.760 Kr.

„Ungkarleskatten".

Forslaget om Tillægsindkomstskat for Ikke-Forsørgere svarer i Hovedsagen til et Forslag, der blev fremsat af Venstreregeringen i 1947, men der er dog visse Ændringer, som tager Hensyn til de Forhandlinger, der dengang fandt Sted i Rigsdagen. Det er Tanken, at Skatten skal lignes paa Indtægter, der i Hovedstadsomraadet udgør 2000 Kr. og derover; i Købstæderne og de større bymæssige Bebyggelser er Grænsen 1800 Kr., og i de rene Landkommuner er den 1600 Kr. Skatten udskrives efter en progressiv Skala og begynder med 2 pCt.

for de mindre Indkomster og stiger til 4 pCt. for Beløb udover 30.000 Kr. Det er imidlertid bestemt, at man kan frigøre sig for Opsparingspligten ved at indsætte det dobbelte af Skattens Beløb på en Spærrekonto i en Sparekasse, hvor Beløbet skal være bundet indtil Udgangen af 1960, medmindre Finansministeren med Finansudvalgenes Tilslutning frigiver det forinden. De paagældende Spærrekonti forrentes ligesom den bundne Opsparing med 4 pCt. Provenuet kan anslaas til ca. 35 Mill. Kr., hvis alle vælger at betale Skatten, men det maa antages, at en Del vil foretrække den bundne Opsparing paa det dobbelte Beløb.

»Ungkarleskatten« paalignes i Hovedstadsomraadet efter nedenstaaende Grundskala:

Skattepligtig Indkomst:

2.000—10.000 Kr. betaler 0 Kr. af 2000 og 2 pCt. af Resten.

10.000—30.000 Kr. betaler 160 Kr. af 10.000 og 3 pCt. af Resten.

Over 30.000 Kr. betaler 760 Kr. af 30.000 og 4 pCt. af Resten.

Forslagets praktiske Virkning belyses gennem nedenstaaende Eksempler:

2.000 Kr.	betaler	0 Kr.
3.000 Kr.	»	20 Kr.
6.000 Kr.	»	80 Kr.
8.000 Kr.	»	120 Kr.
10.000 Kr.	»	160 Kr.
12.000 Kr.	»	220 Kr.
15.000 Kr.	»	310 Kr.
18.000 Kr.	»	400 Kr.
20.000 Kr.	»	460 Kr.
25.000 Kr.	»	610 Kr.
30.000 Kr.	»	760 Kr.
50.000 Kr.	»	1560 Kr.

Lovforslaget vil blive formet paa den Maade, at man først beregner et skattepligtigt Fradrag paa 2000 Kr. i Forhold til den nugældende skattepligtige Indkomst og derefter paaligner Restbeløbet med selve Ungkarleskatten.

Merindkomstskatten.

Merindkomstskatten beregnes som Forskellen mellem den Indkomst, Skatteyderne oppebar gennemsnitligt i Aarene 1947 og 1948, og den Indkomst, de i Januar Maaned skal selvangive til Skattevæsenet, og som altsaa omfatter Kalenderaaret 1950.

Grænserne er sat ved en skattepligtig Indkomst, der andrager 12.000 Kr. i Hovedstadsomraadet, 11.000 i Købstæderne og 10.000 Kr. i de rene Landkommuner.

Skattens Virkning forklares bedst gennem et Eksempel:

En Mand tjener i Aar 15.000 Kr. i skattepligtig Indkomst.

I 1946 havde han 8000 Kr., i 1947 10.000 Kr. og i 1948 12.000 Kr. Hans Gennemsnitsindkomst for de tre Aar har altsaa udgjort 10.000 Kr.

Denne reelle Merindkomst udgør saaledes 5000 Kr.

Inden Skatten beregnes, fradrages et Beløb paa 10 pCt. af Merindkomsten, dog mindst 3000 Kr. (i Købstæderne 2500 Kr. og paa Landet 2000 Kr.). I det ovenstaaende Tilfælde vil det være de 3000 Kr., der skal fradrages, og det skattepligtige Beløb kommer derefter til at udgøre 2000 Kr. Af dette Beløb svares 10 pCt. eller 200 Kr.

Skalaen ser iøvrigt saaledes ud:

Af en Merindkomst — efter Fradrag enten af de 10 pCt. eller de 3000 Kr. — paa 5000 Kr. skal der svares 500 Kr., mellem 5000 og 10.000 Kr. skal der svares 500 Kr. af de 5000 Kr. og 15 pCt. af Resten, — mellem 10.000 og 30.000 Kr. skal der svares 1250 Kr. af de 10.000 og 20 pCt. af Resten.

Provenuet af denne Skat er næsten ikke til at anslaa, men Tallet 30 Mill. Kr. har været nævnt.

Arven efter Socialdemokratiet:

1. **Valutaunderskud 900 Millioner Kroner i 1950 og 1100 Millioner Kroner i 1951.**
2. **Vældige Prisstigninger. Detailpristallet 333 — senest steget 10 Point.**
3. **Alle Kreditmuligheder saa godt som udtømt.**
4. **Historiens største Statsbudget.**

BOGTRYKKERI LYNGHANSEN
København A/S

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk